

ד. הנביא צריך ליתן אות לאמת נבואתו. היה מוחזק לצדיק ולנביא אמת – אין צריך אות [כיצחק שנשמע לאברהם אביו, וכמו שסמכו על אליהו בהר הכרמל לשחוט בחוץ].
לא כל אחד שיתן אות או מופת הוא נביא, אלא אמרה תורה לסמוך על האות והמופת כאשר הוחזק לנו באדם מסוים שהוא ראוי לנבואה, לפי חכמתו ומעשיו והיותו מהלך בדרכי הנבואה בקדושה ופרישות (עפ"י רמב"ם יסודי התורה ז,ו).

פרק אחד עשר; דף צ

קצד. א. 'האומר אין תחית המתים מן התורה' – מה ענשו?
ב. כיצד המתים עומדים לעתיד לבוא – ערומים או בלבושיהם?
ג. מי שנתחייב עונש 'כרת' ועשה תשובה – האם נמחל לו עונשו?
א. האומר אין תחית המתים מן התורה, אין לו חלק לעולם הבא – מדה כנגד מדה, הוא כפר בתחית המתים לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים.
יש מפרשים שזהו הכופר במדרשים שדרשו חכמים את תחית המתים מן התורה. ואפילו היא מודה ומאמין בתחית המתים אלא שאומר שאינה רמוזה בתורה – מה לנו ולאמונתו, וכי מהיכן הוא יודע שכן הוא? – הלכך כופר גמור הוא (רש"י; מהר"ל). ויש אומרים, דוקא זה הכופר בתחיית המתים כל עיקר, אבל אם מודה בה מכת הקבלה והמסורת רק אומר שאינה רמוזה בתורה – אינו בכלל 'כופר' (ע' בספר באר שבע).

ב. זו שאלה שאלה קליאופטרא המלכה את רבי מאיר, כיצד המתים עומדים לעתיד לבוא, ואמר לה [ב'קל וחומר' מחיטה] שיעמדו בלבושיהם (הרוחניים. מהר"ל).
ג. מי שנתחייב כרת ועשה תשובה – לא ייענש (עונה בה).

דף צא

קצה. א. מאימתי ניתנת הנשמה באדם?
ב. מאימתי יצר הרע שולט באדם?
ג. כיצד עומדים בעלי המומים בתחיה?
א. נשמה ניתנה באדם משעת פקידה (כשהמלאך פוקד את הטיפה ומביאה לפני המקום). כן למד רבי מדברי אנטונינוס, וסייעו מן הכתוב ופקדתך שמרה רוחי.
ב. יצר הרע שולט באדם משעת יציאתו מרחם אמו. כן למד רבי מאנטונינוס וסייעו ממה שנאמר לפתח חטאת רבץ.
ג. בעלי מומים עומדים לעת התחיה במומם ואחר כך מתרפאים (כתוב בס עור ופסח וכתוב אז ידלג כאיל פסח... (ריש לקיש); אני אמית ואחיה ושוב מחצתי ואני ארפא (רבא).

דפים צא – צב

- קצו. א. מה עונשו של המונע הלכה מפי תלמיד ומה שכרו של מי שאינו מונע?
ב. מהם הדברים שניתנו בין שתי אותיות?
ג. מה שבחו של אדם שיש לו דעה, ומהי גנותו של זה שאין בו דעה?
- א. המונע הלכה מפי תלמיד, אפילו עוברים שבמעי אמם מקללים אותו... ומנקבים אותו ככברה... ואם למדו – זוכה לברכות כיוסף... ועוד אמר רב ששת: כל המלמד תורה בעוה"ז – זוכה ומלמדה לעוה"ב...
ב. שלשה דברים גדולים ניתנו בין שתי אותיות (- שמות הקדש): דעה, מקדש, נקמה. (א-ל דעות ה'; ...ה'/ מקדש ה'...; א-ל נקמות ה') [אף הנקמה גדולה היא בענינה ולתפקידה].
ג. אמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו דעה – כאילו נבנה בית המקדש בימיו...; לסוף מתעשר...
כל אדם שאין בו דעה – אסור לרחם עליו...; והנותן לו מפתו – יסורין באין אליו...; לסוף גולה...

דף צב

- קצו. אלו מיני פורענות ועונשים באים על; –
א. בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה.
ב. כל שאינו מהנה תלמידי חכמים מנכסיו.
ג. כל שאינו משייר פת על שלחנו.
ד. המסתכל בערוה.
א. בית שאין נשבעים בו דברי תורה בלילה – אש אוכלתו...
ב-ג. כל שאינו מהנה תלמידי חכמים מנכסיו. וכן כל שאינו משייר פת על שלחנו (להיותה מזומנת לעני. ערש"י) – אינו רואה סימן ברכה לעולם.
ד. כל המסתכל בערוה (מסתכל ממש או מחשב. ערש"י) – קשתו ננערת...
כולן מימרות דרבי אלעזר.

- קצת. א. צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם לעת תחית המתים – האם יחזרו לעפרם לפני העולם הבא?
ב. מי הם המתים שהחיה יחזקאל ומה מעשיהם?
א. תנא דבי אליהו: צדיקים שעתיד הקב"ה להחיותם (רש"י: לימות המשיח) – אינם חוזרים לעפרם, ובאותן שנים שעתיד הקב"ה לחדש בהן את עולמו – הקב"ה עושה להם כנפים ושטים על פני המים, שלא בצער.
ב. מתים שהחיה יחזקאל, יש אומרים שעמדו על רגליהם ואמרו שירה (רבי אליעזר ורבי יהושע). יש אומרים: באמת משל היה (רבי יהודה). י"א: עלו לארץ ישראל ונשאו נשים והולידו בנים ובנות (רבי אלעזר בנו של ריה"א). עמד רבי יהודה בן בתירא על רגליו ואמר: אני מבני בניהם והללו תפלין שהניח לי אבי אבא מהם].